

Suomen kielen alueellinen vaihtelu 7. luento

Katri Priiki, Turun yliopisto
Debrecen, 17.–21.2.2014

Nykypuhekielen piirteiden murrepohjaa

- Loppuheitto < lounaismurteet, kaakkoismurteet
kaupungis, kannattas
- i-loppuisten diftongien i:n kato < hämäläismurteet
punane, sellane
- A-loppuiset diftongit oikenevat < hämäläis- ja savolaismurteet
kauhee, täytyy lähtee
- D:n kato < itämurteet
lähen kaheksalta
- Ts-yhtymä muodossa tt: t < lounaismurre
kato, ite, seittemän

Nykypuhekielen piirteiden murrepohjaa

- 3. inf. illatiivin lyhyt muoto < hämäläismurteet
lähetään meneen 'menemään'
- Monikon 1. persoonan kanssa passiivi < itämurteet
me mennään
- Pron. *tuo* muodossa *toi, ton, tota* < lounais- ja hämäläismurteet
- *Hän-* ja *he-*pronominin sijaan *se* ja *ne* < hämäläis-, pohjalais- ja savolaismurteet

Murteet kaunokirjallisuudessa

- Koko suomenkielisen kaunokirjallisuuden historian ajan puhekielen kuvaus osa henkilökuvausta
- Aleksis Kivi & länsimurre
- Itämurteisten henkilöiden kuvaajia esim. Juhani Aho, Maiju Lassila, Ilmari Kianto, Maria Jotuni
- F.E. Sillanpää & hämäläismurre
- Väinö Linnan teoksissa koko Suomen alueellisten ja sosiaalisten kielimuotojen kirjo

Murteet kaunokirjallisuudessa

- Puheenomaisuus ja illuusio murteesta luodaan yleensä repliikkien rytmityksellä ja muutamilla leimallisilla piirteillä
-> ei muistuta litteraattia!
- Vahvasti paikallismurretta käyttävillä oma tausta sen murteen alueella – muuten jäljittely olisi vaikeaa

Murrepeli

- <http://vle.fi/flashgame/peli/oppiminen/murteet/>